No. 1505 Zaterdag 2 November 1912. 29ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Oud No. 223. Nieuw No. 4.
Waterkant, Overzijde.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire. Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

EEN SPROOKJE DAT ONTMOEDIGT.

Ieder kent het sprookje van Curaçao; velen vertellen het over; haast niemand gelooft het. Het houdt in, dat Curaçao aan de reiswegen ligt tusschen Amsterdam en het Panakanaal en tusschen New-York en het Panamakanaal, dat daarom straks, bij de opening van dien doorsteek, de huiseigenaar van Curaçao—Nederland — zijn pandje in waarde sterk zal zien rijzen; en dat hij het dus fluks behoort op te knappen en bij te verven, op goede verwachting van ruimer winst. „Curaçao—Wereldhaven!," daarop komt het vertelseltje neer.

Nauwelijks echter heeft men er den atlas bij opgeslagen, of de olifant komt met zijn langen snuit en blaast het heele sprookje uit. Want— Curaçao ligt niet aan de genoemde reiswegen. Vandaar ook dat, als eerlang de Holland-Amerikalijn van Rotterdam op het Panamakanaal (Colon) gaat varen, zij Curaçao een heel eind aan bakboord laat liggen, en dat elke lijn uit den mond van den Hudson precies hetzelfde zou doen. Wel zou een route van Brazilië of Argentinië of Zuid Afrika naar Colon langs ons eiland schuren; maar het laat zich vooralsnog niet aanzien, dat dat spoedig een drukbevaren koers zal zijn.

En dus mag Curaçao geen wereldhaven worden? Dus moet het in de lengte van dagen de fleurige, maar kleine havenplaats blijven, die het is?

Het sprookje— dat is wel zijn ergste nadeel— scheidt zijn hoorders in fantasten en sceptici. Wie niet vóór is, is tegen. En door al dat turen op „Curaçao—wereldhaven" ziet men een vlak voor de hand liggende bestemming van het prachtige Schottegat, Curaçao's natuurlijke Waalhaven (den bol van de karaf, waarvan Curaçao's haven de hals is,) voorbij. Niet voor de wereld voorshands, maar wel voor de West-Indiën kan Curaçao een centrum zijn.

Aan zulk een centrum heeft de West dringend behoefte. De gebrekkige verbinding tusschen de landen, die Middel-Amerika en de Antillen vormen, is spreekwoordelijk. Men komt gemakkelijk van Cuba naar New-York, van Belize (Britsch-Honduras) of van Jamaïca naar Londen, van Guadeloupe naar Havre, van Curaçao naar Barcelona en Genua, van Sint Thomas naar Hamburg; maar om van Cuba naar zijn buur St. Thomas, van Barbados naar zijn buur Guadeloupe, van Curaçao naar Jamaïca te komen, is — als men het niet met een toevallig varenden schoener aan wil of aan kan — voor ladingen en passagiers een heksentoer; en om bijvoorbeeld van Trinidad over Sint Thomas naar Havanna te varen zou—alweer, als men geen schoener chartert — een dertiende werk van Hercules zijn. Wel worden de Britsche Antillen onderling door bootdiensten verbonden, maar die booten varen de niet Britsche koloniën voorbij, alsof ze niet bestonden, en zelf de twee deelen onzer eigene kolonie Curaçao— de drie bovenwindsche in het N.O. en de drie benedenwindsche in het Z.W.— ja (wat meer zegt) ook de eilanden van elk dier groepjes onderling, hebben alleen de primitieve verbinding per ranken schoener.

Het spreekt wel van zelf, dat, nu de West-Indiën met den dag in belangrijkheid winnen en na de opening van het kanaal nog zullen winnen, die toestand zoo niet blijven kan. Maar het spreekt evenzeer vanzelf, dat men niet tusschen de landen van Middel-Amerika benevens Antillen alle denkbare diagonalen zal gaan trekken en die met vaste stoomvaartdiensten zal bevaren. Wat de West-Indiën voor hun interne verbinding noodig hebben, is dan ook een dergelijk centrum als de Dam vormt voor de Amsterdamsche, het Plein voor de Haagsche, het Beursplein voor onze eigen tram. Men behoeft ons niet te zeggen, dat een stoom vaartlijn geen tramlijn is; wij stellen niet gelijk, wij vergelijken.

Reeds nu geeft Curaçao tot die vergelijking aanleiding. Reeds nu ziet men talrijke West-Indische passagiers en verscheidene West-Indische ladingen hun weg nemen over Curaçao, waar het overschepen vlug en practisch gaat en waar kolen en water goed, vlug en goedkoop te krijg zijn. Maar wij moeten de behoeften vóór blijven; zorgen, dat niet 't min gunstig (in het orkaan-gebied) gelegen Jamaïca of het meer excentrisch gelegen Trinidad, ons die positie afkaapt; tijdig zorgen voor een net van verbindingen met alle landen om de Caraïbische zee. Dat wil dus tevens zeggen, dat Curaçao zoo spoedig mogelijk op de veelbesproken verbetering van zijn havenmond, op meer kaderuimte, meer kolen- en watervoorziening moet worden ingericht: niet ter wille van een voorshands fantastisch einddoel, maar ter wille van de voor de deur staande behoefte aan een georganiseerd West-Indisch verkeer. Dat Curaçao sinds jaren het hoofdkwartier is voor den Koninklijken West-Indischen Maildienst, en dat het grootste deel van het jaar een Nederlandsche kruiser in het Schottegat ligt, kan ons denkbeeld — „Curaçao centrum voor de West-Indiën — natuurlijk slechts ten goede komen.

Hoe wij ons de uitvoering dan denken? Wij hopen dat.... kortelijk aan te geven... De regeering kan, als zij het mocht wenschen, een even zakelijke en snelle voorlichting krijgen als haar voor het Surinaamsche probleem geboden is door de voortvarende Suriname-commissie; immers in Amsterdam, Rotterdam, Curaçao en New-York vindt zij alle deskundigen, die zij behoeft. Dat Nederland van Curaçao make wat er maar van dat eiland te maken valt, is niet enkel een koloniaal, maar is een groot moederlandsch belang; want, gelijk de genoemde Suriname-commissie het treffend uitdrukte op blz. 229 van haar rapport, men beoordeelt in heel de West-Indiën den naam van ons land naar dat, wat het in zijn beide Amerikaansche koloniën volbrengt of te kort schiet.

Wat zou Duitschland er niet voor geven om in zulk een opkomend gedeelte van de wereld zulk een vasten voet te hebben, als wij bezitten in Suriname en Curaçao!

EEN WERKELIJKHEID DIE MOED GEEFT.

De toeristenschepen, die telken jaren talrijker door de West-Indiën komen kruisen, krijgen uit hun, van tropische kijkjes reeds geblaseerde, reizigers heel wat uitroepen van verbazing te hooren, wanneer ze de haven binnenvallen van Curaçao. Daar, vlak aan zee, tegen de heuvels opklimmend, dat rood-geel—wit-groene huizencomplex van de propere Willemstad, afstekend tegen de blauwe zee en de blauwe haven, — dat is als een tropisch Stavoren of Vlissingen, een tropisch Broek-in-Waterland, een tropisch Marken. Langs de Sint Annabaai— zoo heet die haven.— teekenachtige grauwe forten uit de Compagniesdagen, suikergoedkleurige gevels van aardigen vorm als uit een oud-Antwerpen, en overal frissche, vroolijke schoeners,—waarlijk de befaamde Miss Hook of Holland heeft aan Miss Anne Bay een aardig zusje.

Doch een kolonie van het land, dat op Java en Sumatra en Celebes zulk prachtig werk volbrengt, behoeft en behoort geen curiositeit te blijven, en mag niet dulden dat bij herhaling vreemde oorlogsschepen of begeerige toeristenstoomers het eiland voorbij dienen te varen, omdat de vaargeul in den havenmond nog altijd niet is verbreed. Wanneer de natuur haar tot een uitgezochte ligplaats en tot een centrum heeft aangewezen, is zij verplicht het web van verbindingen te spinnen, dat die natuurgave tot haar recht doet komen.

Van zulke verbindingen, die ook aan den uitvoer onzer eigen Antillen goed zouden doen, schijnen er een twaalftal noodig. 1 met Jamaïca, 2 met Cuba, 3 met Haiti, 4 met Santo Domingo 5 met Portorico, 6 met Sint Thomas (zijlijn naar Statius en St. Kitts), 7 met Martinique, 8 met Trinidad, 9 met Venezuela, 10 met Columbië 11 met Panama, en 12 met Belize. Verbindingen intusschen, die voor het ge opperde doel dan alleen waarde hebben wanneer ze talrijk (liefst wekelijksch) en stipt zijn; waarvan die met Haiti, Portorico, Trinidad en Venezuela (3,5,8 en 9) reeds ietwat volledig worden aangetroffen; maar die overigens in den aanvang wellicht even goed in vaste zeildiensten zouden mogen bestaan als in stoomvaartdiensten.

Het is duidelijk, welke drie vragen de gansche uitvoerbaarheid van dit denkbeeld beheerschen. De eerste is, of zich, in verband ook met massalen aanvoer door groote schepen uit Europa en Amerika, tusschen de West-Indiën onderling een voldoend goederenverkeer verwachten of verwekken laat. De tweede is, of er, zoo ja, overscheeplading genoeg naar Curaçao zal komen, om dit net van diensten loonend te maken; want al weet men de overscheping op Curaçao te volmaken, lading houdt van overscheping nu eenmaal niet, en van de thans winstgevend overscheping uit Maracaïbo en Coro (beide op de kust van Venezuela) is Curaçao slechts zeker, zoolang niet die havens, iets later of iets eerder, op behoorlijke diepte zullen zijn gebracht.

En de laatste vraag is, of men de beoogde diensten zoo kan organiseeren, dat de lading niet noemenswaard op een vertrekgelegenheid behoeft te wachten.

Wij rekenen ons niet bevoegd, op de genoemde drie beslissende vragen een antwoord te geven, al begrijpen wij, dat zulk een antwoord altijd gissen blijft. Maar wèl mogen wij nog even nadruk leggen op het belang, de havenkwestie van Curaçao voor goed los te maken van het Panamasprookje. Er is wel eens neiging om te meenen, dat Curaçao nog zoo'n haast niet heeft, omdat Panama immers ook nog niet klaar is. Maar verbetering van Curaçao, nu of nooit, is hoognoodig geworden buiten eenig verband met de openstelling van die landengte; en de Staten-Generaal zullen een nuttig werk doen door bij de regeering aan te dringen op twintigmaal meer voortvarendheid dan het sukkelgangetje van thans, d.w.z. door te verlangen, dat de regeering een einddatum stelle ergens in den zomer van 1913, op welken dag *al* het gouvernementswerk tot havenverbetering *kant en klaar moet* zijn. Heeft eenmaal, dank zij die werken en die verbindingen, Curaçao zich zijn centrale plaats in de West-Indiën veroverd, wie weet of er dàn niet ook beter kans komt — bijvoorbeeld door de route uit Brazilië of Kaapstad, waarvan wij spraken — op een betere plaats in het wereldvertier; want handel, evenals pantoffelparade, zoekt de drukste plekken.

Lieten wij met opzet de bijzaken rusten, verwaarloosd mogen zij in de toekomst niet. Een flink droogdok zal mettertijd behoefte zijn. Een doorreisstation als de Willemstad moet een modern eerste-rangshotel hebben, zooals de West-Indiën die reeds elders kennen. Het moet zijn Nederlandschen stempel niet zoo mal blijven verloochenen als zijn Spaansche voorliefde thans nog doet, zij het met steekhoudender redenen dan die den pâtissier van Gorinchem of van Assen verleiden om „Man spricht deutsch" te schrijven op zijn lunchroom. Ook moet een betere verbinding met Curaçao de zustereilanden Aruba en Bonaire onttrekken aan hun remmend isolement. Maar éérst de havenverbetering en de vaste vaartlijnen.

Professor Buys heeft indertijd eens geschreven, dat de begrootingsdeelen wèl zeer ongelijk van de besproeiing der Kamerdiscussies genieten; terwijl de Indische begrooting plast in het water, blijft voor de West-Indische en dergelijke met moeite een druppel over. Zou de levenskwestie der haven van Curaçao het niet waard zijn, dat, althans in dit jaar 1912, nu de kolonie door haar nood onder ieders aandacht is, de begrooting van Curaçao eens in discussie kwam op een oogenblik, dat de Kamer nog niet met voetgetrappel de klok van scheiden beidt?

Nieuwe Rotterd. Courant.

VISSCHERIJ.

Rapport van den Adviseur aan den HEG. Heer Gouverneur.

Curaçao den 10den Juni 1912.

In antwoord op uw verzoek te willen opgeven, hoeveel tijd ik nog meen noodig te hebben om mijn werk hier ten einde te brengen en welk bedrag daarvoor waarschijnlijk noodig zal wezen (missive dd. 7 Juni 1912, No. 1878), heb ik de eer U. H. E. G. dienaangaande de volgende opgaven met toelichtingen te verschaffen.

a. *aanschaffing van eene motorboot en inrichting van een koelhuisje te Willemstad.*

Bij de te nemen proeven met verzending van gekoelde visch van Aruba naar Curaçao was er rekening mede gehouden, dat aanvankelijk gebruik gemaakt zou worden van den Gouvernements - stoomvaartdienst. Hoewel deze slechts 2 maal 's maands de gelegenheid tot vischverzending geboden zou hebben, mocht dat voldoende geacht worden om aan te toonen, of de onderneming niet alleen uit een wetenschappelijk oogpunt, maar ook uit een handelsoogpunt kans van slagen zou hebben.

Daar de dagen van aankomst en vertrek bij dienstregeling lang vooraf bekend waren kon men den opslag van visch tusschen twee opeenvolgende reizen in verband met verschillende omstandigheden als:

KERKHOFBLOMMEN.

DE PROFUNDIS.

De Profundis! klonk de bede,
De profundis! zuchtte 't huis,
't huis, en al die knielden mede,
in godvruchtig stemgedruisch.

Uit de diepten roepe ik, Heere,
hoort, ik bidde U, naar mijn' stem!
wilt uwe oor te mijwaard keeren,
die om bijstand biddend bem!

Sloegt gij al mijn zonde gade,
Heer, wie'n zou niet ondergaan?
Neen, bij U daar is genade,
Heere, uw spreken houdt mij staan!

Staande blijve ik op uw spreken
en ik hope in U, o Heer!
van het vroegste morgenbreken,
tot des avonds wederkeer.

Want bij U is medelijden
is verzachten des gekwels,
grooter als het wederstrijden,
als de boosheid Israëls.

Heere, dat hij ruste in vrede,
zei de Priester, ende wij:
Dat hem in alle eeuwigheden,
't hemelsch licht geschonken zij!

De profundis! zong de bede,
De profundis! zuchtte 't huis,
zuchtten al die knielden mede,
met verstervend stem... geruisch.

DIES IRAE.

Kwade dag die al de dagen
eens lijk asschen weg zult vagen,
zoo 't Sibille en David zagen!

Welk een gruwel 'n zal 't niet wezen,
als de Rechter, opgerezen,
't goe zal uit het kwade lezen!

Wondere trompetrumoeren
zullen al de graven roeren,
al die dood zijn throonwaarts voeren.

Stom zal staan de Dood en 't Leven,
als de dooden antwoord geven,
staan, en voor den Rechter beven.

't Zal een boek te voorschijn komen
waarin 't al staat opgenomen
dat het oordeel Gods moet schroomen,

als de Rechter, neêrgezeten,
al 't verdoken kwaad zal weten,
straffen ende niets vergeten.

Wie zal dan toch mijn verweer zijn,
wat mijn voorsprake of begeer zijn,
als de goeden zelf verveerd zijn?

Koning, schrikbaar en grootmachtig,
bron van goedheid, nederslachtig
bid ik U, weest mij indachtig!

Jesu, wilt toch wel gedenken:
als gij mij kwaamt 't leven schenken,
was 't om me op dien dag te krenken?

Jesu, moe van zoeken naar mij
hebt Ge 't Kruis geleên, en daar mij
eens zoo dier gekocht: ach spaart mij!

schoon 't Uw recht zij van te wreken,
wilt mij vrij van zonden spreken
eer die dag komt aan te breken!

'k Zuchtte als een ter dood verwezen,
maar mijn schaamrood schuldig wezen;
hoopt op Uw bermhertig wezen;

Wierd Maria 't eeuwig leven,
wierd den moordnaar hoop gegeven,
hopen durve ik ook, en beven.

Heere, onweerdig is mijn bede;
doch, laat me, uit goedjongstigheden,
vrij van 't vier der eeuwigheden!

Laat mij bij uw schaapkes weiden,
wilt mij van de bokken scheiden
en ter rechter hand geleiden.

Moet gij dan vermaledîden
en het eeuwig vier doen lijden
roept tot mij: „Gebenedîden!"

Want ik kome al jammerklagen,
't herte als asschen rouw geslagen
hulpe in mijnen doodstrijd vragen.

Dag van weedom en van boeten,
als gij zult verrijzen moeten
en gerecht zijn om uw'zonden,

mensch, God spare u in die stonden!
Zoet Heere Jesu mijn,
laat ze in ruste en vrede zijn,
in alle eeuwen!
Amen.

IN PARADISUM!

Ten Paradijze geleiden u de Engelen,
gaat met de heilige Martelaars mede,
en uit Jerusalems zalige muren
komen de zingende Chooren u tegen!
Gaat, eens met Lazarus arm en ellendig!
rust... in alle eeuwen der eeuwen onendig!

Op 't graf van 'n jongen vriend.

Zoo daar ooit een blomke groeide
over 't graf waarin gij ligt,
of het nog zoo schoone bloeide:
zuiver als het zonnelicht,
blank gelijk een Lelie blank is,
vonklende als een roozenhert,
needrig als de needre rank is
van de winde daar m'op terdt,
riekend vol van honing, ende
geren van de bie bezocht,
nog en waar 't, voor die U kende,
geen dat U gelijken mocht!

GUIDO GEZELLE.

beschikbare bergruimte in het koelhuis, mate van aanbrengst van visch, voorkeur van bepaalde vischsoorten bij aankoop, enz., in hooge mate regelen. Omdat de visch ongeveer veertien dagen in afgekoelden toestand zonder merkbaar in hoedanigheid te verminderen bewaard kan worden, had, wanneer met een veiligheidstermijn van slechts tien dagen gerekend wordt, het bedrijf gedurende minstens twee derden van den tijd in gang gehouden kunnen worden, hetgeen in verloop van een zeker aantal maanden zonder twijfel voldoende gegevens aan de hand zou hebben gedaan om de vooruitzichten der onderneming zuiver te beoordeelen.

Alvorens meer of minder volledige bedrijfsuitkomsten ter beschikking staan en verschillende punten die de behandeling van de visch betreffen en eerst in den loop van een geregeld bedrijf geleidelijk tot oplossing gebracht kunnen worden, onderzocht zijn, laat zich over de wijze, waarop de exploitatie mettertijd voortgezet dient te worden, m. a. w. aan welke handen zij toe te vertrouwen zal zijn, geen beslist voorstel doen. In welke handen het bedrijf ook moge komen, het staat in ieder geval vast, dat eene verzending met de betrekkelijk lange tusschenruimten, zooals die met gebruikmaking van den gouvernements-stoomvaartdienst zou plaats hebben, wel voldoende geweest zou zijn om het bedrijf in gang te zetten ten einde voorloopige uitkomsten te verkrijgen, maar niet geacht kan worden overeen te komen met de eischen, die aan eene rationeelen exploitatie in dit geval te stellen zijn. Hoe grooter het aantal verzendingen per gegeven tijdsduur zal kunnen zijn, des te gunstiger moeten de uitkomsten in elk opzicht worden en de gelegenheid tot verscheping zes maal per maand is het minimum, dat bereikt dient te worden.

De mogelijkheid om de verzending per zeilschip te doen geschieden is overwogen en beproefd, maar het koelhuisbedrijf in zijn geheelen omvang en het vervoer van de gekoelde visch in het bijzonder stellen in allerlei uiteenloopende opzichten zulke bijzonder eischen, dat er niet aan gedacht kan worden, de zeilvaart met voordeel te benutten. De voornaamste bezwaren mogen hier genoemd worden: de in 't algemeen te langen en ongewissen reisduur door tegenwerking van stroom en wind; de ongeregelde vaart; het niet tijdig bekend zijn van dagen en uren van vertrek van Aruba en aankomst van Aruba en Curaçao; ten gevolge van verschillende omstandigheden de onmogelijkheid om zich bij één schip te bepalen; het laten voorgaan van hunne eigen belangen door de eigenaars der vaartuigen; de overmaat van ijs, die voor zekerheid steeds dient meegegeven te worden en de last, in vele gevallen de onmogelijkheid om bij langere reisduur de visch behoorlijk te blijven verzorgen. Indien men dus de (particuliere) zeilvaart voor de verzending zou willen benutten, dan zou de aanwezigheid aan boord van eene koelmachine met koelruimte gebiedend noodzakelijk zijn, maar een aantal der genoemde bezwaren staan de practische uitvoering zelf daarvan in den weg.

In dit verband zij hier opgemerkt, dat de visch in het koelhuis niet op ijs, maar door middel van koude, droge lucht gekoeld wordt, waardoor de hoedanigheid uitstekend blijft. Het bewaren aan boord der schepen daarentegen zou feitelijk niet anders dan met behulp van ijs en koelkisten kunnen geschieden en langs dien weg zijn alleen in bijzonder gunstige gevallen, die in de gegeven omstandigheden niet te verwezenlijken zijn, overeenkomstige resultaten als met eene goed geregelde koude luchtkoeling te bereiken. De visch dient in denzelfden staat als waarin ze op Aruba ter verzending gegeven wordt, op Curaçao aan te komen en daarop is de kans zeer gering, zoolang men van de zeilvaart afhankelijk blijft.

Om het koelhuis ten volle aan zijne bestemming te doen beantwoorden is noodig een middel van vervoer waarmee het volgende bereikt kan worden:

overtocht van korten duur (12 à 18); steeds voldoend beschikbare ruimte voor vischberging; een dienst van minstens zes maal per maand of zooveel meer als de omstandigheden noodig maken, derhalve een voortdurend ter beschikking staan van het vaartuig en de vaartdienst zich geheel regelende naar de behoefte van het bedrijf en niet afhankelijk van den toestand van stroom en wind.

Aan deze eischen kan alleen voldaan worden door het in dienst stellen van een machinaal bewogen vaartuig, dat geheel ter beschikking staat van de exploitanten van het koelhuis. Als machine komt uitsluitend een petroleum- of ruw-oliemotor in aanmerking. Gedurende de dagen dat het scheepje niet voor de vischverzending dienst doet, kan men er mede laten visschen. Het is te verwachten, dat de exploitatiekosten van het vaartuigje door den opbrengst van die visscherij gedekt zullen worden.

Stelt men het aantal reizen naar Curaçao op gemiddeld zes per maand, die elk, heen- en terugreis inbegrepen, een etmaal in beslag nemen, dan blijven per maand, mede na aftrek van vier Zondagen, 20 etmalen over, die voor de visscherij benut kunnen worden. Door zijne onafhankelijkheid van de windsgesteldheid zal het vaartuigje ook kunnen visschen, wanneer de zeilbooten wegens windstilte of -flauwte genoodzaakt zijn thuis te blijven.

Hoewel het oorspronkelijk in de bedoeling lag, zooals boven uiteengezet is, om eerst eenigen tijd van den gouvernements-stoomvaartdienst gebruik te maken en op grond van de dan verkregen uitkomsten een voorstel te doen tot nadere regeling van de exploitatie, meen ik, dat het in de gegeven omstandigheden ernstig overweging verdient om zoodanig voorstel nu al in te dienen. Daarbij moge in aanmerking genomen worden, dat de vooruitzichten der onderneming zich overigens zeer gunstig laten aanzien en het dus verwacht mag worden, dat het in de vaart brengen van eene motorboot voor het aangeduide doel slechts eene quaestie van tijd zou zijn geweest. Ook staat op het oogenblik omtrent eene hervatting van den gouvernements-stoomvaartdienst nog steeds niets vast.

De vischverzending van Aruba (en Bonaire) heeft zich voorloopig naar Willemstad te richten waar niet alleen door de vraag in de stad zelve, maar ook door het stoomvaart- en daarmee gepaard gaand reizigersverkeer voorloopig eene goede afzetmarkt voor versche visch te vinden is. Dat deze in gunstigen zin den invloed van den opening van het Panama-kanaal ondervinden zal, mag met eenige reden verwacht worden.

Terloops zij opgemerkt, dat eerst wanneer de aanvoer van versche visch zoo ruim mocht worden, dat de prijzen dientengevolge te sterk zouden dalen, overwogen kan worden, op welke wijze een deel van dien aanvoer hetzij te Willemstad of op de andere aanvoerplaatsen zelf tot conserven verwerkt dient te worden. Zoolang het evenwel mogelijk is om de visch, in verschen staat aangebracht, ook in dien toestand voor loonende prijzen te verkoopen bestaat er geene aanleiding—en zouden bovendien de prijzen het ook niet toelaten—om eene of andere bereidingswijze toe te passen.

De regeling van den vischafzet te Willemstad houdt dus ten nauwste verband met hetgeen op visscherijgebied op de beide andere benedenwindsche eilanden tot stand gebracht wordt. Uit den aard der zaak is eene koelkamer, voorloopig b.v. van 25 M³ inhoud, te Willemstad onmisbaar.

De tegenwoordige wijze van vischverkoop te Willemstad, die geheel in handen van vischventsters is, maakt, dat de visschers zelf slechts een betrekkelijk klein deel van het geld dat de visch ten slotte opbrengt in handen krijgen. Hierin kan ten bate van de visschers en de visscherij eene gunstige verandering komen ten gevolge van de maatregelen, die in verband met den vischaanvoer van Aruba (en Bonaire) noodzakelijk te nemen zijn.

Ik heb daarom de eer U H.E.G voor te stellen om tot aanschaffing van een zeewaardig vaartuig met motor van ± 20 P.K., waarvan de kosten op f 6000 geraamd worden, over te gaan en den aankoop van den motor benevens den aanbouw van het vaartuig nog in den loop van dit jaar (1912) te doen plaats hebben. De betreffende uitgaven zouden dan komen ten laste van art. 135*e* en *f* te zamen, die op het oogenblik nog de beschikking laten over een bedrag van ± f 7500.

De kosten van den bouw en de inrichting eener koelkamer te Willemstad, voor welker juiste raming mij nog niet alle gegevens bereikt hebben, maar die voorloopig op f 3000 geschat kunnen worden, zouden dan geheel of gedeeltelijk op de begrooting voor 1913 gevonden dienen te worden.

Het totaal der te doene uitgaven in zake koelwezen en vischvervoer zou dus, behalve de exploitatiekosten in engeren zin, f 9000 bedragen, waarvan een bedrag van f 7500 op de begrooting van het loopende jaar gevonden zou kunnen worden.

b. *Zouten van visch.* Omtrent de mogelijkheid om in het zouten van visch, buiten de aanwending van koude tijdens het proces der zouting, verbetering te brengen, wenschte ik nog eenige proeven te nemen, waarbij o. a. de invloed van sterilisatie van de pekel onderzocht zal worden. De kosten van deze proefneming zijn geraamd op f 1000.

c. *Schildpaddenteelt.* In aanmerking genomen dat het kweeken van zeeschildpadden eene zaak is, waaromtrent nog geene ervaring bestaat, dat verder de kennis van de levensverschijnselen dezer dieren, juist waar het punten betreft, welke te kennen voor den kweeker van het allerhoogste belang is, nog buitengewoon gering is, behoeft het geen betoog, dat eerst jaren lang voorgezette waarnemingen alle gegevens verschaffen kunnen om de vooruitzichten van het kweeken en telen dezer dieren grondig te leeren beoordeelen. Omtrent den groei, den leeftijd, waarop de dieren geslachtsrijp worden, de hoeveelheid benoodigd voedsel en den aard van het voedsel in de verschillende tijdperken van het leven, de vraag of bij gemis aan het soort van voedsel, dat zij in de vrije natuur gebruiken, dit door ander gemakkelijker te verschaffen is, vervangen kan worden en op zoovele andere vragen meer kan een ant woord eerst na langdurige waarneming en herhaalde proefnemingen gegeven worden. De schildpadvijver in het Spaansche Water (Brakkeput-Abau) is in Mei 1910 in gebruik genomen.

Bij alle vragen die zich bij deze teelt voordoen blijft dit de hoofd vraag: kan het opkweeken van zeeschildpadden van jongs af tot op het tijdstip, dat zij eene behoorlijke, liefst de hoogste handelswaarde verkregen hebben, waarbij men de groene schilpad en de karetschildpad afzonderlijk te beschouwen heeft, met voldoende geldelijk voordeel bedreven worden?

Zelfs al zouden de dieren zich in gevangenschap voortplanten, maar de kosten van het kweeken liepen te hoog, dan stak er geen voordeel in de kweekerij ter hand te nemen. Omgekeerd behoeft men zich, wanneer het kweeken met winst bedreven kan worden, niet te laten weerhouden er werk van te maken, ook al moest men zich langs anderen weg in het bezit van jonge dieren stellen. De vraag of dieren, die in volwassen staat gevangen en in de vijver gebracht, zullen paren, kan niet van de eerste negatieve uitkomst in dat opzicht (waarneming van 1911) die door bijzondere ongunstige omstandigheden ten slotte trouwens maar een enkel paar groene schildpadden betrof, niet als afgedaan beschouwd worden. Mochten ook verdere pogingen dienaangaande bij de van nature schuwe dieren niet slagen, dan blijft in elk geval nog af te wachten, of dieren die in den vijver opgegroeid, daarin geslachtsrijp worden, tot voortplanting willen overgaan.

Dat er met het bereiken van behoorlijke resultaten waarschijnlijk vele jaren gemoeid zouden zijn, is van den beginne af in het oog gehouden. In art. 16 van het contract dat met den eigenaar der plantage Brakkeput-Abau, waar de kweekerij gevestigd is, is een tijdperk van tien jaren voorbehouden om het bestuur in de gelegenheid te stellen alle wenschelijk geoordeelde proeven te nemen en te beëindigen. Art. 17 bepaalt evenwel, dat de vijver te allen tijde aan den eigenaar der plantage in eigen beheer ten gebruike afgestaan kan worden. (Besch. dd. 28 November 1908 no. 852).

De pogingen door eenige bewoners van Bonaire in het werk gesteld ter bijeenbrenging van de noodige fondsen om eene kweekerij van karetschildpadden aan te leggen, hebben, ondanks den door het bestuur toegezegden geldelijken steun, ten slotte geen succes gehad, zoodat het plan niet doorgaat. Ter voortzetting van de proefnemingen in den vijver op Brakkeput-Abau acht ik het wenschelijk, dat een bedrag van f 500 uitgetrokken blijft voor de volgende posten:

loon bediende (wachter) à f 16 per maand .... f 192
aankoop van jonge en volwassen dieren; voedingsproeven; onderhoud van vijver en materiaal .... f 308

d. *Credietverschaffing.* Het voor 1913 voorgestelde bedrag van f 5000 zal, nu het plan tot aanleg van een schildpadden-vijver op Bonaire niet doorgaat, in de eerste plaats op Aruba goed besteed kunnen worden, wanneer overeenkomstig de boven gedane voorstellen de exploitatie van het koelhuis mogelijk gemaakt is.

c. *Cultuur van sponzen.* De uitkomsten van de door mij in de jaren 1908—1911 genomen proeven zijn, in zooverre het de vraag naar de geschiktheid van bepaalde localiteiten als kweekplaats voor handelssponzen betreft, in overeenstemming met de conclusies, waartoe Amerikaansche onderzoekers gekomen zijn, (H. F. Moore, A practical method of sponge culture 1910), namelijk dat alleen eene bijzondere bodemsgesteldheid kans van slagen biedt, aangenomen dat andere voor het gelukken noodzakelijke factoren dan eveneens gunstig zijn. Gestekte sponzen hebben 4 à 5 jaren noodig om een behoorlijken omvang te bereiken en de voorwaarden voor een ongestoorden groei en gelijkmatige ontwikkeling moeten gedurende die jaren onafgebroken aanwezig zijn.

Het onderzoek naar de natuurlijke gesteldheid der binnenwateren heeft genoegzaam aangetoond, dat zij geen van alle gunstige voorwaarden bieden voor de teelt van handelssponzen, wanneer deze teelt als bodemcultuur in de natuurlijke wateren bedreven moet worden, hetwelk tot op heden de eenig mogelijke wijze van kweeken gebleken is.

Wil men daar, waar geen goede natuurlijke sponsgronden voorkomen, pogingen in het werk stellen om een sponscultuur in het leven te roepen, dan kan naar mijne overtuiging alleen eene kweekmethode kans van slagen geven, waarbij men de sponzen in kunstmatige vijvers groot brengt. Langs dien weg zou men het ten minste in hooge mate in de hand hebben om allerhande ongunstige factoren, die bij het kweeken in de vrije natuur het welslagen in de weg staan, te elimineeren. De vraag of eene kweekerij op dezen grondslag voor de kolonie aanbevolen kan worden, zou eerst beoordeeld kunnen worden aan de hand van uitkomsten van desbetreffende proefnemingen.

Thans overgaande tot de beantwoording van het eerste gedeelte van het door U. H. E. G. gedane verzoek, n.l. om mededeeling, hoeveel tijd ik nog meen noodig te hebben om mijn werk hier af te maken, acht ik het zeer waarschijnlijk, dat mijn taak in 1913 zal afgeloopen zijn.

Hoewel de proefneming met het kweeken van schildpadden dan nog niet volledig beëindigd zal zijn, is eventueele voortzetting mogelijk door den vijver, onder de voorwaarden als in het betreffende contract voorzien, aan den eigenaar der plantage over te dragen.

Mocht het U. H. E. G. wenschelijk voorkomen met credietverschaffing voort te gaan, dan kunnen andere ambtenaren aangewezen worden om de aanvragen te behandelen en toezicht en beheer te oefenen.

Het koelhuis op Aruba met het daarmee verbonden vervoer van visch zal, eenmaal goed en deskundig geregeld, het voorbeeld kunnen zijn voor andere inrichtingen of ondernemingen van dien aard op de overige eilanden, indien de behoefte daaraan zich doet gevoelen. Personen, die zich willen bekwamen, om zoo'n inrichting te drijven, kunnen zich op Aruba (of te Willemstad) op de hoogte stellen. In hoeverre hunne plannen in aanmerking zullen komen voor geldelijken steun van bestuurszijde, moge te zijner tijd voor ieder geval afzonderlijk in overweging genomen worden.

De soort van koelmachine, die op Aruba voor het koelhuis aangeschaft is, kan in de verschillende groottetypen, naar opgave van de fabrikanten, ook aan boord van visschersschepen gebruikt worden. Voor grootere vaartuigen is daarmee de vraag hoe de visch naar den eisch te zouten, in beginsel opgelost. De machines zijn uiterst eenvoudig in opstelling en behandeling en maken de visschers geheel onafhankelijk van eenige ijsfabriek. Het is te verwachten, dat de uitkomst, met de koelmachine aan den wal verkregen, ook tot invoering aan boord der schepen zal leiden.

Wat de sponscultuur betreft, zal nog zoo mogelijk in den loop van dit jaar op kleine schaal eene proefneming van de nieuwe richting als bovenaangeduid werd genomen worden.

Met mededeeling van het bovenstaand meen ik aan Uw verzoek voldaan te hebben.

De Adviseur voor visscherijzaken,
P. J. van Breemen.

Ingezonden Stukken

NOGMAALS DE GRONDEN P'ARIBA.

We spraken in ons vorig artikel over de toepassing van „de verjaring". Voor minder ingewijden in dezen rechterlijken titel om bezit te verkrijgen, wil ik me nader verklaren.

De „verjaring" is een middel om door verloop van zekeren en bepaalden tijd en onder de voorwaarden door de wet bepaald, iets te verkrijgen of van eene verbintenis bevrijd te worden. art. 1965. Naar aanleiding dezer bepaling merken de rechtsgeleerden op ten eerste: dat er eene tweevoudige verjaring is, nl. eene acquisitiva, waardoor men iets verkrijgt, en een liberatiwa, waardoor men van een verbintenis bevrijd of van een schuld of last ontslagen wordt. Onze wet blijft over het geheel getrouw aan die onderscheiding en stelt voor ieder dier verjaringen verschillende eischen. Ten tweede: Dat de verjaring niet enkel pro foro externo, voor buiten, maar ook voor het geweten van kracht is; daar uit de woorden „iets verkrijgen" en „van eene verbintenis bevrijd te worden," duidelijk blijkt, dat het de bedoeling van den wetgever is van zijn dominium altum, zijn hoog recht, gebruik te maken voor het algemeen welzijn en het eigendom van den eene door middel van verjaring aan een ander over te dragen. De wetgever blijkt van zijn dominium altum gebruik te maken, daar het ten eerste is uit noodzakkelijkheid, om vele en langdurige twisten te voorkomen en tweedens is het niet tegen het algemeen welzijn, daar de voorwaarden voor allen dezelfde zijn. Alle wetboeken, het canonieke recht niet uitgesloten, zijn eensluidend. Ten derde; dat men echter om volgens geweten de verjaring te kunnen toepassen, zich binnen de perken der wet moet bevinden; daar de verjaring haar algeheele kracht slechts aan het positieve recht ontleent en volgens de bedoeling van den wetgever niet kan plaats hebben dan onder de voorwaarden door de wet bepaald.

Iedere bijzondere persoon, alsmede alle openbare rechtspersonen, zooals de staat, de kolonie, de gemeenten en openbare gestichten hebben het recht zich van de verjaring te bedienen en in iederen staat van een langdurig geding zich daarop te beroepen; vergelijk art. 1970 en 1973.

Omtrent het recht van verjaring stelt de wet de twee volgende beginselen: 1o. Dat men vooraf geen afstand kan doen van eene verjaring, die nog moet plaats hebben of waarvoor de vereischte tijd nog niet verstreken is. Art. 1966. Zoo men dit kon doen, was de wet nutteloos. 2o. Dat men echter wel, hetzij uitdrukkelijk, hetzij stilzwijgend afstand kan doen van eene verjaring, die reeds, verkregen is of reeds had plaats gehad. Art. 1967 en omdat de mensch vrij is gebruik te maken van zijn recht, én omdat de verjaring een minder edel argument is. Uit de omstandigheid, dat men afstand „kan" doen, leidt de wet in art. 1969 af, dat de rechter de verjaring ambtshalve niet mag toepassen.

Uit de omstandigheid, dat men slechts van een „verkregen" of „voltooide" verjaring afstand kan doen, volgt, dat zij die onbevoegd zijn te vervreemden enz. b. v. minderjarigen en die onder curateelen staan, geen afstand kunnen doen. Art. 1968 en artikel 1971 zegt, dat de schuldeischers of „andere belanghebbenden" kunnen opkomen tegen den afstand door den schuldenaar ter „bedriegelijke korting hunner rechten."

Ik geloof, dat met toepassing dezer wetsartikelen de verjaring dier gronden reeds voor een groot deel is gevorderd. Artikel 1973 zegt, dat „de kolonie" enz. de „verjaring kan toepassen." Zij was altijd „de bezitter" en veronderstel nu, wat bijna onmogelijk is, niet „de eigenaar;" nooit heeft de kolonie vóór het jaar 1906 uitdrukkelijk of stilzwijgend afstand van de verkregen verjaring gedaan. De stilzwijgende afstand toch wordt afgeleid uit eene daad, welke doet veronderstellen, dat men een verkregen recht heeft laten varen. Art. 1967. Maar juist tegenovergesteld: het gouvernement heeft altijd getoond eigenaar te zijn van die gronden, door van „gouvernementswege" huurgronden uit te geven, kalk en hout te laten branden, steenen te laten springen, ja zelfs op „Jan Franki" cadoesjes te laten bakken. De visschers hadden hun vrijen weg naar zee. De „vrij patrouille" is algemeen bekend.

Heeft de kolonie uitdrukkelijk afstand gedaan? Dan is zulks eerst geschied bij het contract van 1906; daartegen staat art. 1971, dat zooveel „belanghebbenden" opkwamen tegen vervreemding van dien grond als korting hunner rechten.

Over dat contract later!

Opdat eene geldige verjaring van kracht zij, stellen alle wetboeken de vijf volgende eischen, waarvan we voor ieder het meest noodzakelijke zullen aanstippen.

a. Res apta et praescribilis. Het moet een zaak zij die onder de verjaring kan vallen. Men kan door verjaring alleen zaken verkrijgen, die in den handel zijn. Zaken toch, die niet in den handel zijn, zooals warmte, lucht, het licht der zon, kunnen geen voorwerp van eigendom opleveren, daar zij niet den eene met uitsluiting van anderen kunnen toebehooren.

b. Possesio. Het bezit der zaak. Door het bezit wordt verstaan het houden of genieten eener zaak, welke iemand óf in persoon óf door

een ander in zijn macht heeft, alsof zij hem toebehoorde.

Men moet dus om alle begripsverwarring te voorkomen, het „bezit" van den „eigendom" onderscheiden. Het „bezit" is een feit, nm. het houden en genieten eener zaak; de „eigendom" is het recht om over eene zaak het vrije genot te hebben. Door middel nu van de verjaring kan het bezit eigendom opleveren, of, de „bezitter" kan „eigenaar" worden. Om echter door middel der verjaring „eigendom" te bezorgen, moet het „bezit" de volgende eigenschappen hebben.

Ten eerste: het mag niet ontsproten zijn uit daden van geweld, van zuivere willekeur of eenvoudig gedoogen art. 1975. Nooit is gehoord dat het gouvernement door „geweld", door „willekeur" in het bezit en eigendom is gekomen van die gronden, nog minder door het eenvoudig gedoogen van de vorige bezitters en die van thans.

Ten tweede: Het moet voortdurend, onafgebroken, ongestoord, openbaar en niet dubbelzinnig zijn, Art 1974. Meerdere personen kunnen en willen nog thans dit onder eede bevestigen voor het eigendom van het gouvernement.

C. *Titulus.* Door titel verstaat men iedere oorzaak, uit haar natuur geschikt den eigendom van den eene op den andere over te dragen. Zoo zijn b. v. koop en verkoop, giften, testamentaire beschikkingen enz. wettige titels, daar zij uit haar zelve berekend zijn den eigendom te veranderen. Om het recht der verjaring te kunnen toepassen, behoeft er echter geen waarachtige en geldige, maar toch steeds een geldkeurde titel of minstens, zooals voor de verjaring van dertig jaren, de veronderstelling daarvan aanwezig zijn, daar anders de vereischte goede trouw (waarover straks) onmogelijk aanwezig kan zijn. Insgelijks is het niet genoeg slechts een titel te hebben, waarvoor men voor een ander, maar niet voor zich zelven bezit. Alzoo kan geen huurder, bewaarder, vruchtgebruiker noch eenig ander, die het goed van den eigenaar „ter bede" onder zich hebben, ja zelfs niet eens hunne erfgenamen hetzelve door verjaring verkrijgen, vandaar het principe: „beter geen titel dan een valsche." Deze laatste bepaling van onze codex is slechts een gevolg van het algemeen beginsel, dat men noch uit eigen wille, noch door een enkel tijdsverloop voor zich zelven de oorzaak en het beginsel (titel) van zijn bezit kan veranderen; zoodat men, eenmaal aangevangen hebbende „voor een ander" te bezitten, altijd verondersteld wordt het bezit onder denzelfden titel voort te zetten, zoo niet het tegendeel bewezen is. Verder geeft 't wetboek aan, hoe de titel „ter bede" in een titel van „eigendom" kan veranderen.

Ik ben hier ter wille der duidelijkheid meer uitgebreid geweest.

D. We komen aan de 4e voorwaarde voor wettige verjaring: tempus requisitum, n.m. „den vereischten tijd"; en daaromtrent moeten we aanteekenen: 1o. hoe die berekend wordt, 2o. hoeveel tijd noodig is voor eene verjaring tot „verkrijging." Het derde punt kunnen we, als buiten de kwestie liggend, nm. hoeveel tijd noodig voor eene „bevrijdende" verjaring, buiten beschouwing laten.

(*Wordt vervolgd.*)

P. fr. G. J. DAHLHAUS.
pastoor.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

Een edele weldoenster heeft aan de Cathedrale kerk een mooie groep ten geschenke gegeven, een zoogenaamden Kalvarieberg. De parochianen toonden onmiddelijk, hoe een dergelijke beeldengroep hun devotie opwekte, want dagelijks ziet men menschen voor het zeer expressieve kruisbeeld nederknielen. Zondagavond celebreerde de Apostolisch Vicaris een pontificaal lof en wijdde de beelden na een verklarende uitlegging der plechtigheid door den Weleerw. Pater v. D. PAVERT.

Wij wenschen de parochie van St. Anna geluk met dit mooie geschenk, dat praktisch zal medewerken om de godsvrucht tot Christus en dien gekruist te vermeerderen.

Na het lof werd een zeer mooi duo, een Spaansche *Plegaria*, gezongen, door de Heeren P. VAN KOETSVELD en ED. IPARAGUIERRE, zeer goed geaccompagneerd door den bekwamen organist, de Heer J. C. DE POOL. Dit gezang viel algemeen buitengewoon in den smaak.

H. M. de Koningin.

Door de geneesheeren van het hof werd een bulletin geplaatst in de Staatscourant, mededeelende, dat een lichte ongesteldheid van eenige dagen aan H. M. de Koningin de hoop deed verliezen, nog pas onlangs gekoesterd, dat Haar een nieuwe erfgenaam van den troon zou geboren worden. De toestand Harer Majesteit is bevredigend.

Regen.

Nu is er geen twijfel meer aan, de regentijd is werkelijk begonnen.

Zondag viel er een zware plasregen, die de straten onzer stad blank zette en de buitenwegen in rivieren veranderde. En gedurende deze week viel telkens weer een buitje, dan hier en dan daar.

De nieuwe macadamweg aan de Overzijde heeft den waterproef doorstaan, het is dus bewezen, dat de methode hierbij gevolgd goed was. Wij doen hiervan gaarne akte. Eere wien eere toekomt.

Dammen.

Er zijn weer een paar dammen gebroken. Best mogelijk, dat dergelijke breuken bij plotseling invallende zware regens niet te voorkomen zijn. De schade echter daardoor veroorzaakt is dikwijls zeer groot. Putten pas uitgediept, worden door de daar in stortende aarde weder gedempt, het zaaizaad wordt meegesleurd door den zwaren waterstroom en heel het land met grint en gruis en steenen overdekt.

Is daar nu werkelijk niets tegen te doen?

Zou het breken van dammen misschien wat beter kunnen worden tegen gegaan door zulk een aanleg, dat de dam altijd ±¼ boven het water uit blijft steken en nooit geheel onder water komt en wegspoelt?

Het regelen van den afvoer van overtollig water moet hier de oplossing brengen.

Systematische damaanleg is uitstekend, mits er rekening worde gehouden met herhaaldelijk voorkomende dijkbreuken. Als de eerste dam thans breekt, volgen al de andere, het heele rijtje langs; het water loopt weg en de landen liggen overstroomd met zand.

Dankbetuiging.

Aan de Heeren EDWARDS HENRIQUEZ & Co., betuigen wij dank voor ontvangst van nieuwe vaarplannen der H. A. P. A. G.

Verdronken.

Julio Olario Sille, oud naar gissing 45 jaren, van beroep pontvoerder (een groote dronkaard) heeft zich heden morgen in de haven verdronken. Een zekere matroos van de „Corazón de Jesús" heeft getracht hem te redden, had reeds een touw om hem heen, doch genoemde Sille maakte het touw los, en schreeuwde steeds, „laat me los, ik wil dood".

Naar het lijk wordt door de politie gedregd.

De Algemeene Uitvoer

van de kolonie Curaçao naar het buitenland bedroeg in het 3e kwartaal van dit jaar aan waarde f 594.460.

In het eerste kwartaal was dit f 630.511, in het tweede f 580.445.

De totaal uitvoer over het geheele jaar 1911 bedroeg aan waarde f 1.852.350 en in de 9 maanden van dit jaar is het reeds f 1,805416

We gaan dus vooruit.

De Prinses Juliana.

Van gouvernementswege is eene inventarisatie van genoemd schip gelast welke inventarisatie in handen is gesteld van den hoofdmachinist een der andere machinisten en een der kapiteins.

Tijdelijke benoeming.

Naar wij vernemen, is Dr. Sack tijdelijk benoemd tot Directeur van den Landbouw vanaf 15n October ll., den dag waarop de tegenwoordige Directeur van den Landbouw, Dr. Cramer, Suriname heeft verlaten.

Marconi wireless Telegraph Co.

Volgens The Marconigraph heeft de Marconi Mij. de opdracht gekregen om 17 schepen van de stoomvaart Mij. Nederland, 11 schepen van de Rotterdamsche Lloyd en 4 schepen van de Kon. West-Indische Mail te voorzien van inrichtingen voor draadlooze telegraphie, terwijl spoedig ook 5 schepen van de Koninklijke Paketvaart zullen worden ingericht voor draadlooze telegraphie.

Maïs-uitvoer naar Curaçao.

Van den secretaris van de Kamer van Koophandel ontvingen „De Surinamer" de volgende mededeeling:

Eenigen tijd geleden heeft onze Kamer van Koophandel en Fabrieken zich gewend tot de Kamer van Koophandel en Nijverheid op Curaçao, met verzoek om inlichtingen betreffende den invoer van maïs in Curaçao, teneinde te kunnen beoordeelen of uitvoer van maïs van Suriname naar Curaçao mogelijk en loonend zoude zijn. Het oogenblik daarvoor scheen bijzonder gunstig, omdat men hier vernomen had, dat de sorghumoogst op Curaçao, alsgevolg van de droogte, mislukt was, terwijl er daarentegen een groote oogst van maïs in deze kolonie gedurende deze maanden te verwachten was.

Het te dezer zake ontvangen antwoord van de Kamer van Koophandel en Nijverheid op Curaçao, luidt als volgt:

„In antwoord op Uw schrijven dd. 27 Juli ll. No. 91, moet deze Kamer U mededeelen, dat dit jaar nog van geen sorghumoogst sprake kan zijn, omdat de planttijd eerst met October intreedt, zoodat vooralsnog niets te voorspellen valt omtrent den vermoedelijken uitslag van den oogst, welke in geen geval vóór Maart te verwachten is.

Wel zijn vorige oogsten herhaaldelijk mislukt, zoodat de invoer van maïs — welke vooral uit de Vereenigde Staten van Noord-Amerika en Venezuela plaats heeft — de laatste jaren belangrijker is geweest dan in normale jaren. De prijs regelt zich naar dien in de landen van herkomst van het product en bedraagt als norm. f 4.— à 5.— per zak van 50 K., doch is thans, tengevolge van toevallige omstandigheden, welke in die landen heerschen, hooger en wel f 6.— per zak. Invoer uit Suriname zal niet plaats kunnen hebben, indien onder overigens gelijke omstandigheden (als prijs, kwaliteit, enz) de vracht hooger is dan berekend wordt door de zeilschepen, waarmee het artikel hier uit Venezuela aangebracht wordt."

Volgens deze inlichtingen schijnt het dus zeer goed mogelijk te zijn, dat de maïs in de maanden, gedurende welke de prijs in Suriname laag is, in Curaçao afgezet kan worden. In de laatste weken zijn er ook reeds enkele proefzendingen van maïs naar Curaçao verzonden.

Officieele berichten.

Het aan den schoolopziener alhier, W. C. J. VAN LEEUWEN, om gewichtige redenen, verleend verlof van drie maanden, is om gezondheidsredenen verlengd met drie maanden.

Oost en West.

Van den Gouverneur van Curaçao ontving het Dag. Bestuur het onderstaand schrijven:

„Willemstad, den 19 Sept. 1912.

Aan 't Bestuur van de Vereeniging „Oost en West" te 's-Gravenhage.

Reeds een paar malen mocht ik van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën een telegram ontvangen, waarin mij werd verzocht aan den penningmeester van de groep Nederlandsche Antillen van het Algemeen Nederlandsch Verbond een belangrijke som gelds te willen afdragen, die door het Bestuur van het Algemeen Nederlandsch Verbond en door de Vereeniging „Oost en West" in Nederland waren bijeenverzameld voor de noodlijdenden van Curaçao, Aruba en Bonaire.

Wetend hoeveel ongelukkigen, in hun nijpende armoede, door die rijke liefdegaven werden geholpen, of zelfs van den dood, door langzame uitputting, werden gered, voel ik mij gedrongen U mijn innigen dank te betuigen voor Uw edel streven, om de arme bevolking onzer kolonie, in haren nood, zoo krachtdadig te steunen; een dank, dien ik U beleefd verzoek ook wel te willen overbrengen aan hen, die meer in het bijzonder U in deze hebben bijgestaan.

De Gouverneur van Curaçao.
(*w.g.*) NUYENS

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 25 November 1912.

AARDNOTEN (Pindas) per KG				0.22
ZOUT per vat van 130 K.G				f 0.80
DIVIDIVI per K.G				„ 0.05
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.				„ 0.70
id. per KG. 2e kw.				„ 0.60
HUIDEN per K.G				„ 0.60
GEITENVELLEN per K.G				„ 1.20
WOL per K.G				„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk				„ 0.50
BEENDEREN per K.G				„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G				„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa):				
Kwaliteit No,	1	per dozijn		„ 4.25
„ „	1 (gebleekt)	„ „		„ 4·37½
„ „	2	„ „		„ 5.—
„ „	3	„ „		„ —
„ „	3	„ „		„ —
„ „	4	„ „		„ 7.—
„ „	5	„ „	OLA	„ —.—
„ „	6	„ „		„ 10—
„ „	7	„ „		„ 9—
„ „	8	„ „	OLA	„ 10—
„ „	9	„ „		„ 12.50
„ „	10	„ „	OLA	„ 13
„ „	11	„ „		„ 15
„ „	12	„ „	OLA	„
„ „	13	„ „		„
„ „	14	„ „	OLA	„
„ „	15	„ „		„ 18

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

101 ratten
328 muizen.

HAMBURG MARKTBERICHTEN.

30 September.

Aloe. De stand der markt is niet niet merkbaar gewijzigd. De hoogste prijs, welke besteed werd, was 92 50 mark dat wij voor een klein partijtje maakten. Er zijn aanbiedingen van 93 M., ofschoon men daar nog niet op in gaat, hebben wij toch hoop nog hoogere prijzen te maken, daar de oogst zeer gering was en de voorraad dus kleine. Het is thans een zeer geschikte gelegenheid om nog eenige kleine hoeveelheden te plaatsen.

Caret. Zeer vast heel de maand, alleen in de laatste dagen iets flauwer door grooten toevoer uit Londen. De gewone soort van Venezuela 25 M. à 34 M. het ½ Kilo.

Huiden. Zeer vast en hooge prijzen. De goede en zware soort van Rio Hacha en Curaçao 1.88 M. het Kilo. De kleine lichtere 1.76 à 1.80 M. De drooge, goede soort van Sabanilla 2.20 à 2.40 M.

Dividivi. Ter oorzake van kleinen aanvoer per stoomgelegenheid en het volledig wegblijven van zendingen per zeilschip is de markt iets vaster geworden, terwijl de gewone verkoop, zooals die tegen den winter pleegt te geschieden, ook dit jaar plaats had. Er is dus een kleine verlevendiging gekomen en kleine partijtjes konden worpen afgezet van de groote voorraad welke nog ligt opgestapeld. Of deze verbetering stand zal houden valt nog niet te zeggen, daar alles afhangt van aanvoer en verkoop en den volgenden oogst. We hopen er het beste van na zoo herhaalden tegenslag.

Curaçao en Bonaire	7—8¾	M.
fijnere soort	9—9½	„
De gewone van Sabanilla	7—7¼	„
fijne	7½—8	„
Coro	7½—8	„
Puerto Cabello	7—7½	„
Maracaibo (per zeilschip)	7—7½	„
(per stoomboot)	7½—8	„
De gewone van Rio Hacha (per stoomschip)	7—7½	„
fijne „	7¾—8½	„
„ (per zeilschip)	7—7¼	„

Buitenland.

Het Balkan-vraagstuk in zijn historische ontwikkeling.

Nauwelijks een eeuw geleden, was er nog geen sprake van het onafhankelijk bestaan der vier koninkrijkjes op het Balkan Schiereiland, wier strijd- en in hooge mate prikkelbare bevolking, thans in grimmige woede ontstoken, zich met de wapens in de vuist, op den gehaten Turk werpen.

Bulgarije, Servië en Montenegro — wij schakelen hier met opzet Rumenië uit, omdat dit koninkrijk onder het beleidvol en krachtig bestuur van Koning Karel uit het Huis Hohenzollern, zich vrijwel buiten de Balkankrakeelen heeft weten te houden — verwierven bij schokken hun vurig begeerde vrijheid op den weg van revolutionnair geweld, en werkten zich daarna op van aan Turkije schatplichtige vorstendommen, tot onafhankelijke koninkrijken.

Veel van het verleden der Balkan-Staten is wel bij machte ons den critieken toestand te verklaren, waarin het Zuid-Oosten van Europa op het oogenblik verkeert schrijft J. H. in de *Residentiebode:*

***

In de serie der verschillende perioden, welke tot de geweldige spanning hebben geleid, die wij thans in den Balkan waarnemen, dienen tot duidelijk begrip van den ontwikkelingsgang van het zoo gecompliceerde, moeilijk oplosbaar Balkanprobleem, drie toekenende jaren wel te worden onderscheiden:

1o. Het jaar 1829, toen het verdrag van Adrianopel een einde maakte aan den Griekschen Vrijheidsoorlog.

2o. Het jaar 1856, toen de vrede van Parijs op den Krim-Oorlog volgde.

3o. Het jaar 1878, toen door den vrede van Berlijn, het voorloopig verdrag van San-Stefano werd herzien, dat na den slag bij Plewna, den voortgang van den Russisch-Turkschen oorlog had gestuit.

Elk der jaren kan als een mijlpaal worden beschouwd op den weg, waarlangs zich de toestanden en verhoudingen in den Balkan geleidelijk hebben ontwikkeld en tot wasdom zijn geraakt en zulks ten laatste tot hun huidige, onheilspellende gedaante, zoodat er waarlijk alle reden is, de komende gebeurtenissen aldaar, met bezorgdheid tegemoet te zien.

***

Wanneer wij hierboven geen gewag maakten van de verheffing van Griekenland tot koninkrijk, dan dient

als oorzaak daarvan even te worden gememoreerd, dat dit rijk de crisis, voortspruitend uit den overgang van vorstendom tot koninkrijk, niet heeft doorleefd. Van af het oogenblik toch, dat, mede door het ingrijpen der groote mogendheden, Griekenland zijn vrijheid op den Turk veroverde, dus in 1829, trad het als Koninkrijk in de rij der Europeesche Staten, echter, zonder nog te kunnen bogen op het bezit van Thessalië en de Jonische eilanden.

Servië werd bij de gratie der groote Europeesche heeren een aan den Sultan van Turkije schatplichtig vorstendom en het land der Zwarte Bergen leidde een onbekend en twijfelachtig vrij bestaan onder het patriarchaal bestuur zijner eigen vorsten, zonder zich vooralsnog het gehate Turksche juk van de schouders te kunnen werpen.

Van groot gewicht in de Balkanconstellatie was in 1856, onder de auspiciën van Keizer Alexander II van Rusland, de vorming van Moldavië en Wallachije — spoedig daarop vermeerderd met Bessarabië — tot het vorstendom Rumenië en sulks vooral, omdat de gedragslijn van dezen Balkan-Staat in tegenstelling met die der anderen, van meet af, den invloed van Rusland op de Balkan-aangelegenheden, ingrijpend en blijvend zou maken.

Engeland, als steeds naijverig op het Tsarenrijk, stond niet lang daarna, de Jonische eilanden aan Griekenland toe.

***

In 1878 echter, zou de groote staatkundige gedaante-verwisseling op het Balkan-Schiereiland haar beslag krijgen.

Rusland had over Turkije in een bloedigen oorlog — zij het niet zonder geweldige krachtsinspanning en op het kantje af — gezegevierd en Rumenië, Servië, Montenegro, Bosnië en Herzegowina, die alleen hetzij openlijk, hetzij in het geheim, zich gedurende den Russisch-Turkschen krijg medestanders van Rusland hadden betoond, zouden ook van Rusland het loon voor hunne diensten ontvangen.

Servië en Rumenië werden bij het verdrag van San-Stefano onafhankelijk verklaard van hun Turkschen Suzerein en bovendien met aan dezen ontnomen landstreken begiftigd.

Het vorstendom Bulgarije werd als schatplichtig aan de Porte door Rusland in het leven geroepen. Het zou zich uitstrekken tot Saloniki in Macedonië en derhalve door de golf van dien naam in rechtstreeksche verbinding staan met de Engelsche Zee.

Montenegro zag Skoetari aan zijn lillyputterig grondgebied toegevoegd, en Rumenië kreeg, in ruil voor het aan Rusland afgestane Bessarabië, de aan Turkije ontfutselde waterrijke streek der Dobroudsja.

Maar Rusland had, in den roes der overwinning, voor een oogenblik vergeten, dat argus-oogen waren gericht op de gespierde handen, waarmede het stukken van het verslagen Turkije losscheurde en — gedachtig aan de zegswijze: van een ander mans leer is het goed riemen snijden — kwistig onder zijn hunkerende en naar zijn bescherming snakkende vriendjes verdeelde.

Immers, weldra zou blijken, dat Duitschland en Engeland, alles behalve waren ingenomen met de buitenverdeeling van den Russischen Beer.

Op het Congres te Berlijn werden de bepalingen van het verdrag van San Stefano dan ook aan een scherpe revisie onderworpen, een revisie, die de kaart van den Balkan een aanschijn gaf, waarmede Rusland aanvankelijk verklaarde niet accoord te kunnen gaan, doch waarin het zich ten slotte, zij het schoorvoetend en à contre-coeur, moest schikken.

***

Inderdaad, niet gering waren de wijzigingen die het Congres van Berlijn bracht in de bepalingen van het verdrag van San-Stefano.

Bulgarije moest zich de amputatie van Macedonië laten welgevallen. Servië verloor het in Bosnië verkregen grondgebied; Montenegro zag het zich door Rusland toegeworpene tot op een derde verminderd. Daarentegen werd Griekenland — als belooning waarschijnlijk voor zijn passieve houding en zijn stilzwijgen — bij en grooter gemaakt met de toevoeging van Thessalië.

Oostenrijk, dat met leede oogen Rusland's snel succes in den oorlog tegen de Verhevene Porte had gadegeslagen, wist zich met veel handigheid van het „administratief protectoraat" over Bosnië en Herzegowina te verzekeren, terwijl bovendien de Katholieke Albaneezen onder de bescherming van het Habsburgsche Keizerhuis werden gesteld. Ook slaagde de behendige Oostenrijksche diplomatie er in, zich van het recht te verzekeren tot bewaking van de kust van Montenegro in de Adriatische Zee en tot bezetting van Novi-Bazar.

Het was derhalve voornamelijk de Oostenrijksch-Hongaarsche Monarchie die op het Congres te Berlijn winste van grondgebied en invloed op den Balkan behaalde. Echter, deze toestand kon onder de woelzieke en naar territoriale expansie hakende volken van het Balkan Schiereiland, niet bestendigd blijven. Achtereenvolgens — in 1881 en 1882 — werd in de Vorstendommen Rumenië en Servië het Koningschap uitgeroepen en erfelijk verklaard. Maar een poging van Macedonië in 1885, om zich met geweld van wapenen van Turkije los te rukken en als vorstendom een ook maar bescheiden plaatsje onder de Balkan-Staten in te nemen, stuitte af op den onwil der groote mogendheden. De Macedoniërs moesten aan eigen kracht overgelaten, zich bukken voor de overmacht der legerkorpsen, die de Verheven Porte in hun land wierp.

De op het Congres van Berlijn door Oostenrijk verkregen aanzienlijke voordeelen, zouden hunne bekroning vinden in een met taai geduld en zeldzamen diplomatieken tact door den Oostenrijkschen premier, Baron van Aerenthal, voorbereiden „coup de main". In 1908 door de Donau monarchie zoogenaamd „gedefinitiviteerd" in beheer genomen en dus rijp voor een definitieve inbezitneming, — de bepaling van het Berlijnsche congres ten spijt — voor goed door Oostenrijk-Hongarije „ingepalmd".

Omstreeks hetzelfde tijdstip riep vorst Ferdinand van Bulgarije zich uit tot Tsaar van alle Bulgaren. Wel liet de Russische Beer een gebrul van woede hooren en maakte zich gereed om den zwaren en scherp gewetten klauw naar den Westelijken buurman uit te slaan; wel werd in Servië, dat door Oostenrijk's brutalen doch meesterlijken zet op het politieke schaakbord, voor altijd de kans zag verkeken tot uitbreiding van zijn grondgebied over de Westelijke grens des lands, een heftig gedreun aangeheven, waarbij de kreet: oorlog aan Oostenrijk! ten hemel steeg, maar toen het machtige Duitschland, kalm, maar in het fier bewustzijn zijner kracht, onomwonden verklaarde, de inbezitneming van Bosnië en Herzegowina door zijn bondgenoot, goed te keuren, kroop de Rus, gevolgd door den Serviër in zijn schulp, en werd de zaak door hen, zij het tandeknarsend in verkropte spijt, als een „fait accompli" beschouwd.

Met de proclamatie in 1910 van den grijzen vorst Nicolaas van Montenegro tot koning van dit miniatuurrijk werd de staatkundige emancipatie der Balkan Staten voltrokken.

Advertentien.

Een hartelijk vaarwel, vrienden en bekenden toegeroepen, door

Ch. J. Samson
en echtgenoote.

a. b. „Estelle".

De Heer en Mevrouw

Monsanto-Eskildsen

maken hierbij bekend de geboorte van hun dochtertje

Ida Magdalena Eskildsen.

St. Martin N. G., 20 Sept. 1912.

Elias S. L. Maduro-Weldadigheids-Fonds.

Aan allen, die wellicht door een onvrijwillig verzuim nog niet de Statuten van bovengemeld Fonds mochten ontvangen hebben, zal, op aanvrage bij een der Bestuursleden, volgaarne een exemplaar worden toegezonden.

Tevens bestaat er de gelegenheid bij de leden van het Bestuur tot inschrijving als Lid of Donateur van genoemd Fonds.

Het bestuur

H. M. J. Bosch, Voorzitter.
P. A. Euwens, Secretaris.
A. D. Capriles, Penningmeester.

Curaçao 31 October 1912.

Curaçaosche Maatschappij

TOT BEVORDERING VAN

Landb., Veeteelt Zoutwinning en Visscherij.

Algemeene Vergadering van Leden der „Curaçaosche Maatschappij tot Bevordering van Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning en Visscherij" op Woensdag 6 Nov. op de Bovenzaal der Sociëteit De Gezelligheid alhier, 's avonds acht uur.

AAN DE ORDE:

1o. Jaarverslag.
2o. Verkiezing van een Bestuurslid wegens periodieke aftreding.
3o. Benoeming van eene commissie tot nagaan der rekening over 1912 en der begrooting voor 1912.
4o. Mededeelingen en Voorstellen.

Curaçao 1 November 1912.

Het Bestuur der Maatschappij,

H. H. R. Chapman, Voorzitter.
G. B. Dussel, Secretaris.

Openbare Verkooping.

Krachtens bevel van het Hof van Justitie in de kolonie Curaçao, zal op Dinsdag den 5n. November 1912, des voormiddags te tien uren, vóór het gebouw van de Curaçaosche Hypotheekbank in de Willemstad, Breede Straat, ten overstaan van notaris J. H. R. Beaujon, in het openbaar worden verkocht, de Plantage

Santa Barbara,

gelegen in het 2e. district van het eiland. Zij is bezwaard met een recht van erfpacht ten behoeve van den Heer John Godden en heeft een servituut op de plantage „Fuik."

De veilconditiën zullen Veertien dagen vóór den dag van verkooping, ter inzage van gegadigden liggen ten kantore van genoemden notaris, alwaar ook verdere informatiën omtrent dezen verkoop te bekomen zijn.

Terwijl gegadigden, in den tusschentijd, de plantage zullen kunnen bezichtigen twee keeren in de week, en wel op Maandag en Vrijdag van elke week, tusschen acht uren 's morgens en vier uren des namiddags, voorzien van een bewijs van toegang, af te geven door genoemden Notaris.

Willemstad, Curaçao,

den 30n. September 1912.

Bekendmaking.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWEPPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1e. Maart 1911 t/m 31e Augustus 1911, onder No. **7995 D**, t/m No. **6236 E** zal plaats hebben op *Donderdag*, den 7 November a. s., en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao 19 Oct. 1912

De Voorzitter.

A. Jesurun.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 26 OCT.—9 NOV.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Venezuela	J. Montero	26 October	Maracaibo	27 October	La Guayra
Pr. Willem V	N A de Boer	28 „	Amsterdam	30 „	New-York
Maracaibo	G W Goodman	26 „	New-York	26 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	28 „	Maracaibo	28 „	La Guayra
Venezuela	J Montero	29 „	La Guayra	29 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	30 „	La Guayra	31 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	1 Nov.	Maracaibo	1 Nov.	New-York
Philadelphia	H Highborn	31 Oct.	New-York	1 „	La Guayra
Venezuela	J Montero	2 Nov.	Maracaibo	2 Nov.	La Guayra
Pr. der Nederl.	J C Metus	3 „	New-York	4 „	Amsterdam
Venezuela	J Montero	5 „	La Guayra	5 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	6 „	Maracaibo	7 „	Maracaibo
Philadelphia	H Highborn	5 „	La Guayra	6 „	New-York
Oranje Nassau	G D Nieman	9 „	Amsterdam	10 „	New-York
Venezuela	J Montero	9 „	Maracaibo	10 „	La Guayra
Zulia	S S Morris	9 „	New-York	9 „	Maracaibo
J L Luckenbach	M Deiner	25 Oct.	New Port News	?	?
Belgian	Manning	2 Nov	Liverpool	„	Sta Marta
Città di Torino	A Pgogi	6 „	Colón	6 Nov	Génova
Scharswald	R Rauschenplat	9 „	Pto Colombia	10 „	Hamburg
Niederwald	L Schubarth	11 „	Hamburg	11 „	Pto Colombia

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Estelle H	26 Oct.	Aruba	*Dreadnought H*	27 Oct.	Barbados
Juan Luis H	26 „	Aruba	*Estelle H*	28 „	Isla Barlov
Refugio H	26 „	aruba	*Juan Luis H*	28 „	Aruba
Maria H	27 „	Maracalbo	*Refugio H*	28 „	Aruba
Sofia H	27 „	Bonaire	*Juanita D*	28 „	Sanchez
Dinorah	30 „	S Domingo	*Virginia H*	29 „	Vela de Coro
La Preferida H	29 „	Maracaibo	*Olga Lucila C*	31 „	Rio Hacha
Margta Sofia	30 „	Rio Hacha			
Meda H	30 „	Pto Rico			
Dolores Cecilia	30 „	Rio Hacha			
Estr. del Mar V	2 November	Margarita			

De Engelsche kruiser **AEOLUS** heeft na een paar uur voor onze haven te hebben gelegen en de gewone saluutschoten te hebben gelost, zijn reis naar Colón voortgezet.

Drukker:
B. L. BOGAERS.